האיש שבית־המשפט מצא אותו סופית זכאי שואל:

„עד מתי יתעללו ביי?"

מאת

זאב שטינברג

בשבוע שעבר מסר מר בכור שיטרית, שר המשטרה, הודעה מדהימה בכנסת. „נחה דעתי," אמר שיטרית, „כי השופטת מינה שמיר טעתה."

השר התכוון לפסק־הדין של שופטת־השלום מינה שמיר ב־משפט היועץ המשפטי נגדי. אמנם לא אמר השר כי פסק־הדין היה „מוטעה" במה שנוגע לי. הוא התכוון לדברי כבוד השופטת על כמה קצינים־משטרה גבוהים. אולם מכיתן שהדברים נוגעים גם לי, אינני יכול לעמוד מן הצד ולהחריש.

אני קם ושואל: האם אין גבול להתעללות באדם אשר משום מה, ובמקרה זה גם שלא בצדק, נפל עליו זעמו של המפקח הכללי של משטרת ישראל? האם אין קץ להתעללות?

★ ★ ★

„מגע עם זונה"

לפני שנה בדיוק נאסרתי על לא עוול בכפי, ופוטרתי כעבור 24 יום מן המשטרה, בה שירתי 20 שנה ללא דופי. היום ידוע לכל כי הפי־טורים באו אך ורק מסיבה אחת: החשד הכוזב בצמרת המשטרה כאילו הייתי מודיע של שורת המתנדבים על מעשיו של מר סהר ועל אנשי־החצר שלו.

בארץ בה אין מפרסמים שם של פושע עד שהוא מועמד לדין, בה מס־תירים לעתים קרובות אפילו שמות של עדים מחשש פן ייפגעו, ומרשים להם לחתום על עדותם בבית־המשפט בטבי־עת־אצבע — הוכרזתי אני ברדיו וב־עתונות, בהודעה רשמית של המפקח הכללי, כפושע פלילי באזני כל הציבור.

כאשר קמתי ודרשתי את זכותי לה־יות מועמד למשפט, הודיע המפקח רש־מית שאני, אדם נשוי ואב לשלושה ילדים, באתי במגע מיני עם זונה. כן הכריז שקיבלתי מתנות מאיש העולם התחתון. אולם על כל המעשים האלה לא הועמדתי מעולם למשפט, ולא ניתנה לי כל אפשרות להגן על עצמי ולהפריך את הכזבים, להתייצב אל מול מאשימי.

שום אישיות ציבורית, שום שר ושום חבר־כנסת, לא ראה אז חובה לעצמו להתריע נגד שיטה נפסדת ומחפירה זו להתעלל בבן־אדם מושמץ וחסר־ישע.

אולם כשנתעוררו ספיקות בציבור, והיה צורך להעמיד אותי בכל זאת למשפט כלשהו, הומצאה נגדי האשמה מצחיקה: שעזרתי לערבי להשיג רשיון לעבור מאזור המימשל הצבאי ליפו. המדובר היה בערבי ששירת במשך שנים ארוכות את משטרת־ישראל, תוך סיכון מתמיד של חייו.

★ ★ ★

הקצינים שיקרו בזדון

למזלי הרב, עוד הוכיח באותם הימים בית־המשפט את כושרו לגלות את הצדק ולחשוף מזימות־זדון. השופטת מינה שמיר לא רק מצאה שאני חף מכל פשע וזכאי מכל אשמה, אלא אף קבעה במלים ברורות שהמשפט כולו היה מבויים בידי המטה הארצי של המשטרה (העולם הזה 1008).

במיוחד הביעה השופטת את דעתה על שלושה קצינים־משטרה. על מר אפרים הופשטטר, ראש המחלקה הפלילית במטה הארצי; היא אמרה שהתנהגותו „צורמת את האוזן." על ס.מ.מ. יוסף זינגר ומפקח־ראשון מינקובסקי אמרה ששיקרו בשבועה (כדברי השופטת: „אמצעים פסולים ומגונים").

הגבתו הרשמית של היועץ המשפטי היתה שאינו רואה אפ־שרות לערער על פסק־הדין במה שנוגע לי (היינו, שיצאתי זכאי סופית ונמצא אישור רשמי לעובדה שהמשפט נגדי בוים), אלא דן באפשרות לערער על טענות השופטת נגד קצינים־המשטרה.

תקופת־העירעור עברה, ושום עירעור לא הוגש. פסק־הדין של השופטת, על כל חלקיו ופרטיו, הפך לסופי והחלטי. אולם שום מסקנה לא הוצאה. המפקח הכללי, שנמצא אשם בביום, לא הת־פטר ולא פוטר. קצינים־המשטרה השקרנים לא סולקו. אני לא הוחזרתי לשירות המשטרה.

הכל נשאר כפי שהיה, ובעלי העלילה קיח, כנראה, שהציבור ישתוק וישכח. ואז קם חבר־הכנסת חיים לנדאו, מסיעת־חרות, ושאל שאילתא בנוגע למר הופשטטר ומר מינקובסקי.

מר לנדאו לא שאל על הקצין זינגר, מפני שבאותו הזמן הגשתי אני קובלנה פלילית פרטית נגדו על שבועת־שקר. לא יכולתי להמשיך במשפט זה, כי לפי החוק דרוש היתר היועץ המשפטי למשפט פלילי פרטי נגד פקיד־ממשלה, והיתר זה לא ניתן לי עד היום הזה, למעלה מחצי שנה אחרי הגשת המשפט.

★ ★ ★

את מי חקרו החוקרים?

בהודעתו בשבוע שעבר אמר שר־המשטרה כי התייעץ עם היועץ המשפטי, וזה הביע את דעתו כי השופטת טעתה — דבר שלא שמעתי כמוהו במשך עשרים שנות שרותי למען החוק. האם אי־פעם קרה בעולם שיועץ משפטי, פקיד שכיר של המדינה, העז להביע דעה על פסק־דין החלטי של בית־משפט מוסמך — פסק־דין שהוא עצמו לא ראה אפשרות לערער עליו?

שר־המשטרה אמר כי המשטרה הקימה בית־דין חוקר שחקר בפרשת שנים משלושת קציני־המשטרה שסרחו. בית־דין זה מצא, כביכול, שהם בסדר.

כאיש־משטרה ותיק, שישב לא פעם כנשיא בתי־דין חוקרים של המשטרה, ושעסק במשך 20 שנה רק בחקירות פליליות, אני שואל: איפה זה נשמע כי בית דין כזה (אם בכלל הוקם), יזון בענין מבלי להזמין את שלושת העדים העיקריים, שהם לבדם יכלו לבסס את חומר האשמה: אותי, את הסמל הראשון מנשה בר־דיין ואת העד העיקרי במשפט, אחמד מחמוד שומלי? האם דיון שנערך בתנאים שכאלה יכול להחשב כרציני ובר־משקל?

איך יכול היה בית־הדין הזה להביע דעה רצינית כלשהי, אם שמע — כפי הנראה — רק את הופשטטר ואת סהר עצמם, היינו, שני הנאשמים העיקריים בכל הפרשה העכורה? מי היו הקצי־נים החוקרים?

★ ★ ★

עד מי מרחמים?

מה שנראה לי מוזר הוא, ש־אחרי כל העובדות האלה, המדב־רות בעד עצמן, נמצאו אנשי־ציבור ש־ריחמו, לא עלי, הקרבן של התעללות שיטתית ומתמדת, שחייו נהרסו, וממשי־כים להתעלל בו גם היום — אלא על אותם שלושת הקצינים, המתוארים עתה כמסכנים וחסרי אונים, אחרי שהשתתפו במזימה השפלה להרוס אותי, ללא כל עוול בכפי.

האם ראויים קצינים אלה, שנשארו בתפקידיהם, שחייהם לא נהרסו, שאיש לא הפיץ בעתונות שקרים מתועבים על חייהם הפרטיים, שממשיכים לקבל את משכורותיהם — האם אלה זקוקים ל־רחמי אנשי־הציבור יותר מאשר אני, שכל זה קרה לו, כתוצאה ממזימה שפלה שהופרכה מעיקרה על־ידי שופט בפסק־דין עקרוני?

אם ישנו אדם שצריך היה לדאוג לחינוך הציבור, הרי זה תת־שר החינוך, מר משה אונא. האם היה זה חינוכי שאישיות ציבורית תגרום לכך ששלושה ילדים בגיל בית־הספר יקראו בעתון שאביהם בא במגע מיני עם זונה? האם היה זה חינוכי ללכת לחנויות־מכולת ולשאול שם מה אני אוכל ולובש?

בשעתו פניתי אל ועדת־החוק־והמשפט של הכנסת, שמר אונא היה יושב־הראש שלה, ודרשתי את התערבותה לסילוק העוול שנעשה לי. הועדה ענתה לי שאין לה סמכות להתערב. אולם השבוע מצא מר אונא סמכות ורשות לעצמו להתערב לטובת הקצינים האשמים, ולשאול את שר־המשפטים מה הוא יעשה כדי לנקות את שמם.

ואילו שר־המשפטים עצמו, האדם היחיד שמעולם לא ענה אף לאחד ממכתבי הרבים ששלחתי לו, קיבל את הודעתו הבלתי־חוקית של היועץ המשפטי נגד שופט בישראל, ושתק. הוא לא הגיב.

עצם הטענה כי לא היתה לקצינים כל אפשרות להוכיח את צידקתם, ושעל־כן הם קורבנות חסרי־אונים, היא כוזבת ומגו־חכת מיסודה. אחרי שהואשמו רשמית על־ידי שופטת, בפסק־דין החלטי וסופי, היה על היועץ המשפטי לתבוע אותם לדין — ואז יכלו לטעון את כל טענותיהם, ולהוכיח את צידקתם — אם היו צודקים.

★ ★ ★

תוכם וועדת־חקירה!

כדי לגנוב את דעת הקהל, אמר השבוע מר הופשטטר לדברי אחד העתונים, שהוא פנה למוסדות ממשלתיים ודרש שתוקם ועדת־חקירה ציבורית שתנקה את שמו.

אדרבה, גם אני מצטרף לדרישה זו: תוקם ועדת־חקירה פרל־מנטארית, בראשות חבר בית־המשפט העליון, שתבדוק את כל הפרשה.

תהיה זאת תרומה גדולה לבירור הציבורי על המשטרה. אני מקבל על עצמי להוכיח בפני ועדה זו כי כל דברי השופטת היו אמת ויציב, ויותר מזה.

בשנה של יסורים והשפלות למדתי כי כל הדורש צדק והגנה חוקית במדינה נגד מזימות של בעלי־שררה, קולו הוא קול קורא במדבר. אולם כאדם ששירת את החוק והסדר במשך מיטב שנות חייו, כאבי משפחה וכאזרח במדינה, אינני יכול להשלים עם מסקנה כזאת.

במדינה

(המשך מעמוד 6)

ולמות, אף שלא עסקו מעולם במשפט זה. כך הובטח מראש כי המאורע הגדול יתקבל בעתונות בצורה הרצויה ליוזמיו.

לעיניהם, ולעיני הכתבים הקבועים שבאו לכסות את שמיעת בקשתו של הנאשם יעקוב חרותי לשיחרור בערבות, הופיע אדם קטן ומקריח, שעשה רושם של מנהל צרכניה במושב־עובדים, אך הוצג על־ידי היועץ המשפטי בכבודו ובעצמו כאיש ה־ממונה על שירות־הבטחון. היה זה אותו אדם שעוד לפני חודש טען ביגיי כי גילוי זהותו ברבים יסכן את עצם בטחון המדינה.

כאילו לא ידע זאת, הזדהה האיש עתה מרצון, מסר את שמו באוזני הנאשם, ה־עתונאים ונשיא בית־המשפט המחוזי. הוא ביצע מעשה אנטי־בטחוני זה כדי להשיג מטרה אחת: למנוע בכל מחיר את שיחרורו בערבות של חרותי, אחרי חמשה חודשי מעצר, בהם כבר שוחררו כל האנשים שהודו בהשתייכותם למחתרת.

ש. ב.: שיכון באשראי. מדוע אסור לשחרר את חרותי? בקולו החרישי תיאר האיש הקטן תמונה קודרת של ה־רציחות ופעולות־הטרור, במחתרת עצמה ומחוצה לה, אשר יקרו אם יתהלך חרותי חופשי. בין השאר: „המחתרת מתכוננת לפוצץ את השגרירות הסובייטית, כדי לגרום להתערבות סובייטית, שתגרור אח־ריה התערבות אמריקאית, שתציל את עם ישראל ומדינת ישראל..."

מה הם האמצעים בהם משתמש הש.ב. למניעת הקמתן של מחתרות בישראל? גילה האיש הקטן, בנימה של מזכיר לשכת־עבודה: הלוואות לשיכון ומקומות־עבודה, הניתנים למועמדים להצטרפות ל־מחתרת, כדי שלא ייתפסו לפיתויי ארגוני־הטרור.

אם להאמין לאיש, לא פעלה שיטה זו לגבי חרותי. „מצאנו קרוב־משפחה, דוד של חרותי. אמרנו לו שחרותי הולך ומס־תבך מחדש. ביקשנו ממנו לעזור לנו ל־השפיע עליו. אמרנו לו שאנו מעוניינים לעזור לחרותי בעזרה כלכלית ואחרת..."

ש.ב.: שיקולים בסתר. כשקם ממקומו יצחק אדרת, הסניגור בעל האף הרוסי ושערות־השיבה, התחשמלה האווירה. טון החקירה השתנה. בפעם הראשונה ניתן לציבור לבחון את רמת השיקולים של האיש הממונה על הש.ב., המחזיק בידיו כוח כמעט בלתי־מוגבל (וחסר־ביקורת) על גורלו של האזרח במדינה.

התוצאה היתה אכזבה. כל השיקולים היו סודיים, וגילויים מסכן את בטחון־המדינה. התשובה הסטנדרטית: „לפי מיטב הכרתי..."

בכל זאת נתגלה רמז לטיב השיקולים. עוד לפני שנה, הודה האיש הקטן, אפשר היה להעמיד לדין את זאב אקשטיין, בעתון הדפסת הכרוז נגד השופט פרץ. כל ההר־כחות היו.

אדרת: מדוע לא הועמד אקשטיין לדין?

האיש הקטן: היו לנו שיקולים משלנו. באתי עם כל הסיפור לשר־המשפטים, והוא החליט שלא יהיו מאסרים.

מדוע בכל זאת לא ישוחרר חרותי, בר־קש אדרת לדעת. הרי כל העדים, שהוא עלול להשפיע עליהם, אפשר לשמוע עדו־תם מיד. אולם הדבר לא היה כל־כך פשוט. כי נסיונו הנואש של הש.ב. לצאת מן המיצר בפרשת רצח קסטנר, עודנו נמשך במלוא המרץ.

האיש הקטן: יכול להיות שיש קשר בין חרותי לרצח קסטנר. יש לנו ידיעות סבי־רות, ואנחנו בודקים את זה עכשיו.

אדרת: ואתה רוצה שחרותי יישב במעצר עד שתבדוק את הידיעות?

האיש הקטן: כן.

אדרת: כמה זמן זה יימשך?

האיש הקטן: ימים, שבועות, אולי חודשים.

כשסיים האיש הקטן את עדותו, לא שפך אור חדש על פרשת משפט חרותי. אולם הוא שפך אור רב על עצמו ועל רמת הפיקוד במוסד המסתורי, החזק והמסוכן ביותר במדינה.

---

* אשר דאג שלא יפורסם. כאשר הנציח צלם העולם הזה את בואו של האיש בפרוזדור, הסתער עליו האיש בצעקות ופקד לאסרו. רמ"ח נוביץ, מקשר הש.ב., הכניס את הצלם ללשכת נשיא בית־המשפט, דרש להחרים את הסרט. השופט נענה לדרישה זו.